

ХАРКІВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ
ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

К. П. Вініченко

2021 р.

ПРОГРАМА
фахових вступних випробувань
для вступників на основі ОКР
кваліфікованого робітника за професією
4221 Агент з організації туризму
для здобуття освітньо-професійного рівня
фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
підприємництва та туризму

Протокол № 7

Від «17» березня 2021 р.

Голова циклової комісії

Н. Ф. Болотська

Харків, 2021

Пояснювальна записка

Тести для проведення конкурсних фахових випробувань для вступу на навчання за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 242 Туризм складені відповідно до навчальних програм з дисциплін:

- Технологія і організація туристичного обслуговування;
- Географія туризму;
- Туристичне краєзнавство.

Фахові вступні випробування містять 40 тестових завдань одного рівня складності та розроблені з усіх тем вище вказаних дисциплін.

Основною формою тестів є завдання відкритої форми відповідей за принципом альтернативної побудови, що передбачають по чотири відповіді з однією правильною. На тестову перевірку знань відводиться 80 хвилин.

Оцінка рівня знань визначається згідно з отриманими балами.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 5 балів.

Розрахунок балів за шкалою 100-200 балів

Кількість тестових балів	Кількість рейтингових балів
40	200
39	195
38	190
37	185
36	180
35	175
34	170
33	165
32	160
31	155
30	150
29	145
28	140
27	135
26	130
25	125
24	120
23	115
22	110
21	105
20	100
менше 20	не склав

«Технологія і організація туристичного обслуговування»

1. Поняття та визначення в туризмі.
2. Класифікація туризму.
3. Уніфікація технології туристичної діяльності.
4. Вплив держави на розвиток туризму.
5. Система управління й регулювання туристичної діяльності.
6. Законодавчо-правове регулювання туристичної діяльності в Україні.
7. Умови ліцензування туристичної діяльності в Україні.
8. Основні фактори розвитку ринку туристичних послуг.
9. Форми та види туризму.
10. Характеристика діяльності туроператорів на туристичному ринку.
11. Класифікація турів та маршрутів.
12. Технологія створення туристичного продукту.
13. Розробка ідеї туру.
14. Технологія проектування програми туру.
15. Формування основного набору послуг для туру.
16. Формування додаткового набору послуг для туру.
17. Технологія розрахунку вартості туру.
18. Документальне забезпечення процесу створення туристичного продукту.
19. Проведення сертифікації туристичного продукту. Укладання договорів на постачання туристичних послуг.
20. Документаційне забезпечення процесу реалізації туристичного продукту.
21. Безпека в галузі туризму.
22. Технологія страхування в турдіяльності.
23. Туристичні формальності.
24. Паспортні формальності. Візові формальності.
25. Митні та валютні формальності. Санітарно-епідеміологічні формальності.
26. Класифікація віз.
27. Технологія споживання туристичних послуг.
28. Технологія гостинності. Технологія післяпродажного обслуговування.
29. Технологія ведення туристичної документації.
30. Туристичний ваучер.
31. Договірні взємозв'язки в галузі туризму.
32. Класифікація партнерських угод в галузі туризму.
33. Документи по роботі з постачальниками основних туристичних послуг.
34. Документи по роботі з постачальниками додаткових туристичних послуг.

35. Документи, що регламентують взаємовідносини туроператорів, турагентів і туристів.
36. Документи, що регламентують взаємовідносини турагентів і туроператорів.
37. Інформаційні технології в діяльності туристичних підприємств.
38. Використання інформаційних технологій в туристичній діяльності. Технологія on-line бронювання турів.
39. Прикладні програми по формуванню та реалізації туристичного продукту.
40. Особливості рекламної діяльності в туризмі.

Рекомендована література:

1. Закони України:
  - 1.1. «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР.
  - 1.2. «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III.
  - 1.3. «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР.
2. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В. К. Федорченка; Київ. ун-т туризму, економіки і права. – К.: Юрінком Інтер, 2002.
3. Постанови Кабінету Міністрів України:
  - 3.1. «Проект Державної програми розвитку туризму на 2021-2027 роки».
  - 3.2. «Про затвердження порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» від 15.03.2005 № 297.
4. Указ Президента України «Про підтримку розвитку туризму в Україні» від 02.03.2001.
5. Нормативно-правові акти України з питань туризму: Збірник Законодавчих та нормативних актів / Упоряд. Н. І. Камлик – К.: Атіка, 2004. – 464 с.
6. Туристична діяльність. Нормативна база / О. М. Роїна – К., 2005. – 448 с.
7. ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення».
8. ДСТУ 4268 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги».
9. ДСТУ 4269 «Послуги туристичні. Класифікація готелів».
10. Аріон О. В. Організація транспортного обслуговування туристів: Навчальний посібник / О. В. Аріон – К.: Альтерпрес, 2008. – 192 с.
11. Баєв В. В. Основи туроперейтингу: навч. посіб. / В. В. Баєв – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2016. – 156 с.
12. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства [текст]: навч. посіб. / Р. І. Балашова – К.: «Центр учбової літератури», 2020. – 184 с.

13. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 248 с.
14. Економіка туризму: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 554 с.
15. Іванова Л. О. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг: навч. посіб. / Л. О. Іванова, О. М. Музика – Львів: «Магнолія», 2012. – 226 с.
16. Кифяк, В. Ф. Організація туризму: Навч. посібник / В. Ф. Кифяк – Чернівці: Книги-XXI, 2008. – 344 с.
17. Ковешніков В. С. Організація готельно-ресторанної справи: навч. посіб. / В. С. Ковешніков, М. П. Мальська, Х. Й. Роглев – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 752 с.
18. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб. / Є. В. Козловський – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 272 с.
19. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України: навч. посіб. / О. О. Любінцева, Є. В. Панкова, В. І. Стафійчук – К.: Альтерпрес, 2017. – 369 с.
20. Мальська М. П. Управління маркетингом у сфері туризму [текст]. Підручник / М. П. Мальська, І. З. Жук – К.: «Центр учбової літератури», 2020 – 328 с.
21. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навч. посіб. – К.: «Центр учбової літератури», 2020. – 248 с.
22. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 368 с.
23. Мальська М. П. Організація туристичного обслуговування: підручник / М. П. Мальська, В. В. Худо, Ю. С. Занько – К.: Знання, 2011. – 275 с.
24. Мальська М. П. та ін. Економіка туризму: теорія та практика Підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 544 с.
25. Мальська М. П. Світовий досвід розвитку туризму: підручник / М. П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 244 с.
26. Матвієнко А. Т. Технологія та організація туристичної діяльності: Навч. посібник / А. Т. Матвієнко, В. Г. Цись – К.: Кондор, 2015. – 120 с.
27. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг: підручник / Г. І. Михайліченко. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 304 с.
28. Панченко Ю. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: навч. посібник / Ю. В. Панченко, О. Є. Лугінін, С. В. Фомішин;

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 342 с.

29. Скопень М. М. Інформаційні системи і технології в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі: підручник / [М. М. Скопень, М. К. Сукач, О. П. Будя, О. І. Артеменко, Л. А. Хрущ]. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 764 с.

30. Ткачук Л. М. Інноваційні технології у міжнародному туризмі: навчальний посібник / Л. М. Ткачук. – К.: VRMPрінт, 2018. – 100 с.

31. Ткачук Л. М. Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник / Л. М. Ткачук. – К.: VRMPрінт, 2018. – 98 с.

32. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс. [текст] навч. посіб. / Н. М. Тягунова, О. А. Спориш, Л. В. Іржавська – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 130 с.

33. Чорненка Н. В. Організація туристичної індустрії / Н. В. Чорненка – К.: Атіка, 2006. – 264 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.tourism.gov.ua – Державне агентство розвитку туризм.
2. www.world-tourism.org – Всесвітня туристична організація.
3. www.rada.gov.ua – Офіційний портал Верховної Ради України.
4. www.mincult.kmu.gov.ua – Міністерство культури України.
5. www.nau.kiev.ua – Нормативні акти України.
6. www.visas.com.ua – Глобальна компанія з розробки і підтримки платіжних технологій.
7. www.tourlib.columb.net – Туристичний портал: новини, туроператори.
8. www.tourlib.net – Все про туризм: туристична бібліотека.

«Географія туризму»

1. Підходи до визначення туризму.
2. Туризм як соціально-еколого-економічна система.
3. Еволюція туризму в контексті географічної науки. Еволюція наукових досліджень в царині географії туризму.
4. Особистісні (людські) та територіальні (географічні) детермінанти туризму. Туристська мотивація. Туристські потреби. Рекреаційні потреби.
5. Туристичний потенціал території та загальна характеристику його складових елементів. Туристична інфраструктура. Туристичні умови. Туристичні інститути.
6. Система географічних наук в туризмі. Об'єкт, предмет і завдання географії туризму.
7. Географія туризму та рекреаційна географія: спільні риси та відмінності. Термінологічний апарат географії туризму. Туристська дестинація.
8. Класифікація туризму з позицій географічної науки. Форми та види туризму.
9. Сучасні наукові концепції та моделі в географії туризму.
10. Методологічні підходи до комплексної оцінки туристичного потенціалу території. Накопичення, упорядкування та аналіз географічної інформації для цілей туризму.
11. Оціночні методи. Інвентаризаційна таблиця. Туристичний паспорт території. Таблиця детермінант. Бальна бонітировка. Система коефіцієнтів та відносних показників. Нормативний метод.
12. Методи класифікації в географії туризму. Система індикаторів та класифікаційних ознак, що використовується в географії туризму.
13. Методи типології в географії туризму. Критерії типологічного аналізу території для географії туризму. Метод районування. Структурно-логічні моделі О. Бейдика. Рейтингові методи.
14. Туристський потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристських потоків.
15. Регіони і центри, що генерують та регіони і центри, що приймають туристський потік.
16. Класифікація туристських потоків за різними ознаками.
17. Географічна оцінка туристського потоку. Показники, що визначають обсяги туристського потоку: кількість вибуттів та кількість прибуттів, тривалість перебування.
18. Географія країн та регіонів за середньою тривалістю перебування туристів.
19. Показники, що визначають інтенсивність туристського потоку: інтенсивність прибуттів та вибуттів туристів.
20. Географія країн та регіонів за інтенсивністю прибуттів та вибуттів.

21. Географічна оцінка туристичних доходів та витрат. Країни «активного» та «пасивного» туризму.

22. Географія країн та регіонів за туристичними доходами та витратами. Туристичне сальдо. Країни та регіони з позитивним та негативним туристичним сальдо.

23. Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів. Властивості туристичних ресурсів.

24. Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Сутнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів. Природні та антропогенні ресурси. Підхід П. Дефера: гідром, фітом, літом та антропоном. Класифікація О. Бейдика: природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні, «суперточка-тур», гомогенні, латентні, типу «координата».

25. Діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.

26. Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами.

27. Реєстр туристичних ресурсів.

28. Кадастр туристично-рекреаційних ресурсів.

29. Паспортизація туристично-рекреаційних ресурсів.

30. Економічна, соціальна та екологічна оцінка туристичних ресурсів.

31. Географічна оцінка кліматичних ресурсів. Різновиди кліматичних ресурсів. Кліматичні курорти та курортні місцевості.

32. Географічна оцінка бальнеологічних ресурсів. Характеристика мінеральних вод, грязей та озокериту. Бальнеологічні та бальнеогрязьові курорти та курортні місцевості.

33. Географічна оцінка водних туристичних ресурсів. Гідрологічні та гідротехнічні водні об'єкти та їх туристична привабливість: аквапарки, водосховища, ставки, водоспади, джерела, витоки річок.

34. Географічна оцінка біотичних туристичних ресурсів. Туристична привабливість лісів, лісостепу, степу, боліт. Природні ландшафти.

35. Ресурси природно-заповідного фонду. Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії. Мисливські угіддя. Мисливська фауна.

36. Ландшафтні та орографічні туристичні ресурси. Географічна оцінка рельєфу, як туристичного ресурсу. Ландшафтні парки. Сучасні види культурно-історичних ресурсів. Географія найбільш атрактивних культурно-історичних ресурсів України, Європейського туристичного регіону, світу.

37. Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові.

38. Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів.

39. Пам'ятки історії та культури.

40. Етнічні та етнографічні ресурси.

41. Подієві ресурси. Види подієвих ресурсів та їх географічна характеристика.

42. Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.
43. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму.
44. Географія основних курортів та центрів лікувально-оздоровчого туризму України, Європейського туристичного регіоні, світу.
45. Географічна характеристика розважального туризму. Різновиди розважального туризму. Географія центрів розважального туризму України, Європейського туристичного регіону, світу.
46. Географічна характеристика круїзного туризму. Види круїзів, круїзні судна. Географія центрів, районів розвитку та маршрутів круїзного туризму в світі.
47. Географічна характеристика гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.
48. Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в Україні, Європейському регіоні, світі.
49. Географічна характеристика гольф-туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гольф-туризму в Європейському туристичному регіоні та світі.
50. Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму: географія центрів та регіонів розвитку екстремальних, та пригодницьких, видів туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.
51. Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму.
52. Види культурно-пізнавального туризму.
53. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму
54. Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму.
55. Видова структура ділового туризму: МІСЕ-туризм.
56. Географія центрів та країн розвитку конгресно-виставкового туризму.
57. Характеристика інсентів туризму.
58. Організатори МІСЕ-заходів.
59. Географія центрів ділового туризму в Україні та світі.
60. Підходи до визначення релігійного туризму.
61. Види релігійний туризму.
62. Релігійні та культові центри.
63. Географія центрів та регіонів паломництва та релігійного туризму у християнстві, ісламі, буддизмі, іудаїзмі, індуїзмі.

64. Географічна характеристика міського туризму.
65. Міста як туристичні центри, їх функції та типи. Туристичний потенціал міста. Малі та великі міста – туристичні центри.
66. Туризм у мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації.
67. Основні підходи до визначення сільського туризму.
68. Моделі організації сільського туризму.
69. Географія розвитку сільського туризму в Україні та світі.
70. Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму.
71. Види екологічного туризму.
72. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні та світі.

Рекомендована література:

1. Аріон О. В., Уліганець С. І. Географія туризму: навчально-методичний посібник / О. В. Аріон, С. І. Уліганець. – К.: Альтерпрес, 2013. – 266 с.
2. Атлас «Знайомтесь. Україна» / Н. О. Крижова, Л. М. Веклич. – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
3. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Бейдик. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.
4. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі): монографія / В. Г. Явкін [та інші]. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
5. Географія світового господарства з основами економіки: навчальний посібник / За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 615 с.
6. Компактний атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2011. – 192 с.
7. Кузик С. П. Географія туризму: навч. посібник / С. П. Кузик. – Київ: Знання, 2011. – 271 с.
8. Любіцева О. О. Паломництво та релігійний туризм: навчальний посібник / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2011. – 416 с.
9. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Любіцева, В. Є. Панкова, Є. В. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2010. – 369 с.
10. Малий атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2013–2015. – 192 с.
11. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посіб. / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2010. – 343 с.
12. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія: навчальний посібник / Н. Я. Скрипник, А. М. Сердюк. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 296 с.
13. Смаль І. В. Географія туризму та рекреація: Словник-довідник / І. В. Смаль. – Тернопіль: Навчальна книга – «Богдан», 2010. – 208 с.
14. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К.: Знання, 2013. – 334 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.tourism.gov.ua – Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України.
2. www.whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31 – Офіційний сайт ЮНЕСКО. Список об'єктів всесвітньої спадщини.
3. www.vincult.org.ua/p2_1.php. – Стратегія сталого розвитку туризму і курортів в Україні
4. www.tourlib.columb.net – Каталог туристичних сайтів.
5. www.world-tourism.org – Всесвітня туристична організація.
6. www.tourlib.net – Все про туризм: туристична бібліотека.

«Туристичне краєзнавство»

1. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні.
2. Сутність та теоретико-методологічні засади національного краєзнавства, взаємозв'язок з іншими дисциплінами.
3. Об'єкт і предмет туристичного краєзнавства.
4. Функції та методи дослідження національного краєзнавства.
5. Джерела національного краєзнавства.
6. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства.
7. Показники діяльності суб'єктів туристської діяльності (туристські оператори, туристських агенти, надання екскурсійних послуг).
8. Показники діяльності закладів: розміщення, оздоровлення, харчування, музейних.
9. Перспективи розвитку туризму в Україні.
10. Природні кліматичні туристські ресурси.
11. Природні геоморфологічні туристські ресурси.
12. Природні гідрологічні ресурси.
13. Природні біологічні ресурси, в т.ч характеристика об'єктів природно-заповідного фонду України.
14. Природні курортні ресурси.
15. Історико-культурні туристські ресурси, їх склад і характеристика.
16. Історико-культурні об'єкти України включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
17. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів «Намісто Славутича».
18. Переможці та учасники національних конкурсів – проєктів «Сім чудес України».
19. Класифікація туристських територій України.
20. Комплексна оцінка туристських ресурсів України.
21. Туристські ресурси: областей Чорноморсько-Азовського узбережжя, Карпат, Поділля, Полісся, центрального регіону України, Слобожанського регіону України.
22. Найвидатніші історичні пам'ятки.
23. Розвиток науки, освіти, мистецтв і закладів культури.
24. Біографо-соціальні ресурси.
25. Етнографічні особливості.
26. Подієві ресурси.
27. Рельєф.
28. Кліматичні умови.
29. Гідрологічні ресурси.
30. Рослинний і тваринний світ.
31. Території та об'єкти природно-заповідного фонду та їх рекреаційне використання.
32. Мисливське господарство.

33. Історична періодизація рекреаційного освоєння території краю.
34. Регіональні рекреаційні системи.
35. Розвиток туристської діяльності.

Рекомендована література:

1. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник / О. О. Бейдик. – 3-є вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.
2. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г. С. Дем'янчук, Б. Г. Дем'янчук, А. Г. Дем'янчук. – К.: Просвіта, 2006. – 296 с.
3. Історія, сучасність, стратегія розвитку: Історико-економічний огляд / В. Н. Майорченко, В. М. Бабаєв, Л. М. Шутенко та ін. – Х.: Золоті сторінки, 2004. – 320 с.
4. Круль В. П. Краєзнавство: навч.-метод. посібник / В. П. Круль. – 2-ге вид., доп. – Чернівці: Рута, 2007. – 104 с.
5. Кузьма-Качур М. І. Основи краєзнавства: навч. посібник / М. І. Кузьма-Качур, М. В. Горват. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 256 с.
6. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України: навч. посібник / О. О. Любіцева, Є. В. Панкова, В. І. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
7. Маланюк Т. З. Краєзнавство і туризм: навч. посібник / Т. З. Маланюк. – Івано-Франківськ, 2010. – 200 с.
8. Маланюк Т. З. Туристичне краєзнавство: курс лекцій / Т. З. Маланюк. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2013. – 132 с.
9. Основи краєзнавства: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 332 с.
10. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник / Є. В. Панкова. – К.: Альтерпрес, 2003. – 352 с.
11. Панченко Т. Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура: [монографія] / Т. Ф. Панченко. – К.: Логос, 2009. – 176 с.
12. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство: навч. посібник / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2008. – 575 с.
13. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання / С. Попович // Краєзнавство. – К., 2015. – №3/4. – С. 111-123.
14. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навч. посібник / Н. О. Алешугіна, О. В. Барановська, М. О. Барановський, О. О. Зеленська, І. В. Смаль, І. М. Філоненко. – Чернівці: Вид-во ЧНТУ, 2015. – 492 с.
15. Україна: етнокультурна мозаїка. – К.: Либідь, 2006. – 328 с.
16. Українська етнологія: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2007. – 400 с.
17. Хрестоматія з літератури рідного краю. – Х.: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2001. – 416 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.tourism.gov.ua – Державне агентство розвитку туризму.
2. www.kray.korolenko.kharkov.com/kraeznavcha-robota.html – Краєзнавчі тематичні проєкти.
3. www.heritage.com.ua – Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень.
4. www.ukrmuseum.org.ua – Каталог Музеїв України.
5. www.st.kharkov.ua/ua/avtobusniekskursii-Narkivskaoblasnastanciyaayunihtu.html – Офіційний сайт Харківської обласної станції юних туристів.
6. www.guide.kharkov.ua – Портал про туристські об'єкти Харкова та області.
7. www.tourist.kharkov.ua – Портал про туризм Харківщини.
8. www.nibu.kiev.ua – Національна історична бібліотека.
9. Краєзнавча робота в бібліотеках України: інформ. бюлетень [Електронний ресурс]: Вип. 23 / Нац. іст. б-ка України; підгот: В. П. Кисельова, О.В. Михайлова, І.В. Чеховська; ред. Т.С. Кудласевич. – К., 2017. – Режим доступу: http://www.nibu.kiev.ua/files/el_res/krznv4_rob_v23.pdf.13